

Jij bent de enige

een muzikale vertelling

HAARLEMS KLEIN KOOR

zondag 6 november 2016

Doopsgezinde Kerk, 15.00 uur

Frankestraat 24, Haarlem

Muziek met teksten uit het Hooglied van o.a. **Daan Manneke**,
Ola Gjeilo, **Tomás Luis de Victoria** en **Francisco Guerrero**

met **Walter Crommelin**, stem Abélard

Annelies Roon, stem Héloïse

Gerrie Meijers, piano

Matías Pedrana, bandoneon

Joretta Witvliet, viool

Dirigent: Martine des Tombe

Programma

Verzoek

*Wilt u uw mobiele telefoon uitzetten voordat het concert begint?
Hartelijk dank!*

ANDRIESEN

PIANO'S ~ VLEUGELS

ANDRIESEN PIANO'S ~ VLEUGELS BV

INKOOP - VERKOOP - VERHUUR - REPARATIE
RESTAURATIE - STEMMEN - TAXATIE

BOTERMARKT 18 - 2011 XM HAARLEM
TEL. 023-5322922 - FAX 023-5420738
E-MAIL: - INFO@ANDRIESENPIANO.NL
WEB SITE: - WWW.ANDRIESENPIANO.NL

Welkom

Was u ook zo ontroerd door de tango van Astor Piazzolla, Adiós Nonino, die tijdens het huwelijk van onze koning en koningin werd gespeeld? De door Bob Zimmerman gearrangeerde tango viel op door de bandoneon en de prachtige vocale ondersteuning van het Nederlands Kamerkoor. Met als hoogtepunt natuurlijk de traan van Máxima. En tranen zijn destijds vast ook geplengd door de historische hoofdrolspelers van ons concert.

Die Liebe, die Liebe ist eine Himmelsmacht zong ik zo'n 20 jaar geleden tijdens 'Der Zigeunerbaron' van Strauss. Het moet haast wel, want de liefde van Abélard en Héloïse had serieuze gevolgen. Abélard ondervond wat fysieke ongemakken (...) en Héloïse werd opgesloten in het klooster. En vooral: de geliefden mochten elkaar nooit meer zien...

De onvrijwillige scheiding heeft dan wel weer geleid tot een hoop brieven over en weer. En eeuwen later is dat toch fijn, omdat dit de inspiratiebron is voor ons concert.

O ja, de bandoneon. Die begeleidt samen met piano en viool ons concert. Heel mooi, ik hoop dat u dezelfde ontroering voelt als tijdens het koninklijke huwelijk. Onze voordragers Walter Crommelin en Annelies Roon kruipen in de huid van onze middeleeuwse geliefden. En het koor gaat van de Middeleeuwen naar hedendaags.

Ik wens u veel plezier (en ontroering) tijdens dit prachtige concert. Dank aan al onze sponsors die het mogelijk maken. En vooral bedankt dat u erbij bent!

U bent de enige.

Hans van Meurs
Voorzitter Haarlems Klein Koor

Aardse en hemelse liefde

De beroemde middeleeuwse denker **Abélard** werd in 1079 geboren in Le Pallet niet ver van de stad Nantes. Zijn ouders behoorden tot de landadel. De gangbare militaire carrière liet hem koud. Het wetenschappelijke steekspel was zijn ambitie. Zijn eerste liefde was de logica, daarna kwam de theologie, en toen kwam ook nog Héloïse. Hij ging in de leer bij topdocenten, eerst in de Loirestreek en later in Parijs, het intellectuele Walhalla van die tijd. Daar werd hij al snel zelf als leraar een niet onomstreden beroemdheid. Zijn leven is altijd stormachtig verlopen met veel conflicten, zoals die met zijn tijdgenoot Bernardus van Clairvaux. Beschuldigingen van ketterij aan het adres van deze nieuwlichter waren niet van de lucht. Hij overlijdt in 1142 in een klooster van Cluny. De affaire met zijn studente Héloïse speelt rond 1116. Hij is dan ongeveer 36 jaar oud.

Van de eerste jaren van **Héloïse** weten we minder. Haar moeder heette Heresindis. Over haar vader of geboorteplaats is niets bekend. Fulbert, kanunnik van de Notre-Dame in Parijs was haar oom en voogd. Mogelijk waren haar ouders al vroeg overleden. Zij was ruim tien jaar jonger dan Abélard. Aanvankelijk werd zij opgevoed in het klooster van Argenteuil (nu een voorstad van Parijs). Daarna kreeg zij haar opleiding in Parijs terwijl zij bij haar oom woonde, om de hoek van de kathedraal. In die tijd groeide haar reputatie van literair begaafde vrouw. Na de breuk met Abélard werd zij kloosterzuster en later abdis van het klooster Le Paraclet (in de Champagne). Daar sterft zij in 1164. Sinds de negentiende eeuw liggen zij samen begraven op het Parijse kerkhof Père Lachaise.

De twaalfde eeuw was in de kernlanden van Europa een avontuurlijke tijd vol expansie. Steden kregen een economische impuls. De nieuwe, gotische bouwstijl vertoonde zich op steeds meer plaatsen. Op religieus gebied experimenteerde men met nieuwe kloosterorden. Klassieke schrijvers, zoals Cicero, Seneca of Ovidius werden gewaardeerd om hun morele boodschap. Historici spreken wel van 'het humanisme van de

twaaftde eeuw',
waarin de
waardigheid van
de menselijke
natuur, de
rationaliteit van
de kosmos en de
introspectie ('ken
u zelf') steeds
belangrijker
werden, wat
natuurlijk

Graf van Abélard en Héloïse op begraafplaats Père Lachaise in Parijs

onverlet laat dat
die tijd ook vol
geweld was, zoals de kruistochten laten zien. In deze twaaftde eeuw speelt
zich de liefdesgeschiedenis van Abélard en Héloïse af.

Hun verhaal wordt in dit concert verbonden met een aantal muzikale
composities op teksten uit het Bijbelse Hooglied. Dat verband is niet
willekeurig, nog afgezien van de liefdesthematiek. Wanneer deze liefde
uiteindelijk gedoemd is te mislukken en Héloïse het klooster ingaat,
vergelijkt Abélard haar met de vrouw uit het Hooglied die verheven
wordt tot het bruidsvertrek van de hoogste Koning. Dat is nog eens
iets anders dan de echtgenote zijn van een armzalig mannetje, zoals
hij haar schrijft. In de tijd van Abélard en Héloïse bestond grote
interesse voor het 'Lied der liederen', de toen gangbare titel van deze
liefdesgedichten uit de Bijbel. De uitleg daarvan was in die tijd bijna
altijd allegorisch. Dergelijke mystieke interpretaties beschouwden de
geliefde uit het Hooglied als Christus en de kerk als zijn bruid, of als God
en de ziel. Sommige teksten werden ook toegepast op Maria. Pas vanaf
de achttiende eeuw werd deze poëzie meer letterlijk uitgelegd als pure
liefdeslyriek of als wereldse bruiloftsliederen zonder directe verwijzingen
naar Christus of Maria. In de muzikale composities van voor die tijd –
verschillende ervan zijn in dit concert te horen - zal deze allegorische

uitleg meegeklonken hebben. Door het verhaal van de liefde van Abélard en Héloïse te vertellen in combinatie met Hoogliedteksten, krijgen deze teksten hun oorspronkelijke, meer letterlijke betekenis terug. Tegelijk ontstaan nieuwe allegorieën. Zo gebruikt de componist Ola Gjeilo een passage uit het Hooglied ('Pulchra es amica mea') om zijn ervaring met het Noorderlicht tot uitdrukking te brengen. En Daan Manneke schrikt er niet voor terug om een zestiende-eeuws koraal van Philipp Nicolai over de nieuwtestamentische wijze maagden die bruidegom Christus tegemoet gaan, te vervlechten met zijn muziek op een van de meest zinnelijke passages uit het Hooglied. Wat zouden we zijn zonder dubbele bodems?

Haarlems Klein Koor

Het Haarlems Klein Koor ontstond in 2000 als voortzetting van het Haarlems Kamerkoor. Aanvankelijk stond het onder leiding van Paulien Roos; in 2004 volgde Martine des Tombe haar op. Het koor bestaat uit 27 ervaren zangers en zangeressen die vaak nauw betrokken zijn bij het ontstaan van de producties en geregeld solopartijen voor hun rekening nemen. Het koor geeft per jaar gemiddeld twee grote concerten. Daarnaast treedt het op in concertseries zoals de lunchconcerten in de Grote of St. Bavo en jaarlijks tijdens het Korenlint.

Het repertoire strekt zich uit van middeleeuwse muziek tot hedendaagse werken. De ene keer laat het koor zich begeleiden door instrumenten, de andere keer zingt het a capella. Als iets het Haarlems Klein Koor kenmerkt, is het wel de voorkeur voor een licht theatrale aanpak. Die kan variëren van het vooraf voordragen van de gezongen teksten tot producties die we muziektheater zouden kunnen noemen. Zo zette het koor in de lente van 2015 met groot succes een zelf bewerkte en prachtig geënceneerde versie van *The Fairy Queen* van Henry Purcell op de planken.

Haarlems Klein Koor in het Frans Loenenhofje (foto: Marco van Wieringen)

Koorleden

Sopranen: Dorien Coenen, Marie-José Deckers, Janine Huson, Margriet Nijman, Pearl van Ommeren, Elke van Riel, Emmy Schreuder, Marjon Tijl.

Alten: Anne Bekkers, Annette Besançon, Immie van Kalken, Wilma Kerkhoff, Michelle Overdorp, Geerte de Vos.

Tenoren: Joost Bouman, Peter Holthuizen, Piet Hoogeveen, Gerard Huybens, Bart Spits, Ivo Zandhuis.

Bassen: Jaco Alberts, Albert van Leeuwen, Hans van Meurs, Leendert Miedema, Kees Planqué, Flip Rootliep, Marco Schramp.

Dirigent

Martine des Tombe studeerde piano in Parijs bij Suzanne Roche en Carlos Cebro. In 1992 sloot zij haar pianostudie af bij Avi Schönfeld aan het conservatorium van Maastricht. Daarna studeerde ze koordirectie bij Daniel Reuß aan het Conservatorium van Amsterdam. Martine heeft zangles bij Paula de Wit.

Vanaf 2004 is Martine dirigent bij het Haarlems Klein Koor. Daarnaast werkt ze bij kamerkoor Con Passione, Vocaal Ensemble Larynx en Ensemble Vieuxtemps.

Martine is als productie leider en als zanger verbonden aan het professionele kamerkoor PA'dam. Meer informatie: www.martinedestombe.nl

Fotograaf: Frederique Molenaar

Instrumentale begeleiding

Gerrie Meijers, organist en pianist, studeerde met onderscheiding af als uitvoerend musicus. Haar docenten orgel waren Johan van Dommele en Hans van Nieuwkoop, haar docenten piano Arthur Hartong en Jacques Hendriks. Zij concerteert in binnen- en buitenland en is zeer actief als begeleidster met een uitgesproken voorkeur voor het vocale genre in de breedste zin van het woord.

Zij is organist van de Remonstrantse Kerk te Haarlem en pianist/co-repetitor bij een groot aantal koren. Zij vormt duo's met de zangeressen Wieke Ubels, Annette Stallinga en Cecile Roovers en een vierhandig duo met Christine Kamp. Als freelancer werkt ze regelmatig bij Holland

Gerrie Meijers

Opera, Stichting Vocaal Talent Nederland, Casuquo, Stem van Haarlem, Zangstudio Haarlem en het Orlandus-ensemble.

Gerrie Meijers maakte diverse radio- en cd-opnamen waaronder de Goldberg-Variationen van Bach op orgel en de Symphonie-Passion van Duprè in de OLV-kathedraal van Antwerpen.

Ze verleent regelmatig haar medewerking aan bijzondere producties. In februari van dit jaar maakte ze samen met de Lichtbende de muziekproductie 'Messiaen' op speciaal verzoek van het Orgelpark.

Joretta Witvliet

Joretta Witvliet is violdocente. Omdat het lesgeven haar in de vingers zit, richtte zij al tijdens haar studie haar eigen vioolschool op: De Violschool Haarlem. Inmiddels is deze school voor strijkonderwijs (viool, altviool én cellolessen) al meer dan 16 jaar een begrip in Haarlem en omgeving.

Joretta deed de vooropleiding viool aan het Brabants Conservatorium. Na haar studie rechten en psychologie vervolgde zij haar muzikale opleiding aan de Schumann Akademie en bij Skye Carman, leerlinge van Ivan Galamian.

Zij studeerde af als docerend musicus. Joretta geeft les, coacht ensembles, geeft violocursussen en is muziekdocente op een basisschool. Zij organiseert jaarlijks haar eigen muziekweken in Frankrijk. Sinds een paar jaar legt ze zich toe op het barokvioolspel, waarin ze begeleid wordt door barokvioliste Rie Kimura. Ze is concertmeester van het Haarlems Bach Ensemble en ze werkt als freelancer in diverse orkesten en ensembles.

Matías Pedrana was pas 13 toen hij met zijn muziekstudies in zijn geboorteland Argentinië begon. Hij ging naar de Nationale Universiteit van Rosario en behaalde zijn diploma als klassiek fluitist. In 2000 verhuisde hij naar Europa om zijn muziekcarrière voort te zetten. Hij ontdekte de bandoneon als instrument en studeerde af aan het Conservatorium van Rotterdam.

Hij treedt regelmatig op met bekende artiesten en ensembles, zoals 'Orquesta Tipica OTRA', 'Guardia Cadenera', 'Nueva Manteca', 'Motion Unlimited Cinematic Orchestra', 'Het Gelders Orkest', 'Tango Extremo', Ben van den Dungen, 'Septetoscopio', Hernán Ruiz. Met sommige ervan speelt hij wereldwijd op festivals, zoals: 'Aruba Jazz Festival', 'Barquisimeto Jazz Festival', 'Den Haag Jazz Festival', 'Dublin Tango Festival' en het 'Grachtenfestival'.

Op dit moment is hij lid van het 'José Lopretti Ensemble' en het kwintet 'Grupo del Sur'.

Hij werkte mee aan diverse cd-opnamen zoals 'Gotan Project Live', 'Toujours Bizarre (Tango Extremo)', 'Ser'(Isa Bornau), 'Sencillo' (Orquesta Tipica Mala Pinta). Met het kwintet 'Grupo del Sur' nam hij onlangs live in het Amsterdam Concertgebouw de CD 'Inspiración' op met muziek van Astor Piazzolla.

Matías Pedrana

De voorlezers

Walter Crommelin (Rotterdam, 1948) is pianist en acteur. Hij speelde bij verschillende toneelgezelschappen. In 2014 trad hij op in 'De Verleiders – de val van een superman' (Bos Theaterproducties). Bekend werd hij door zijn deelname aan een groot aantal televisieseries, zoals 'We zijn weer thuis', 'Toen was geluk heel gewoon', 'Loenatik', 'Mijn Franse Tante Gazeuze', 'Het Huis Anubis' en 'In den Gulden Draeck'. In 2013 werkte hij al een keer samen met het Haarlems Klein Koor in de voorstelling rond 200 jaar Koninkrijk der Nederlanden: *De verlossing van Nederland*.

Walter Crommelin

Annelies Roon is getrouwd met bas Jaco. In een eerdere productie van het Haarlems Klein Koor, *The Fairy Queen*, speelde ze elfenkoningin Titania. Dat smaakte naar meer. De rol van Héloïse die zij in deze voorstelling voor haar rekening neemt, is totaal anders. Minder uitbundig en meer verstillend. Geen glitter & glamour dit keer. Het is vooral de stem van Héloïse die zij hier laat klinken. Maar ook zo vindt zij het bijzonder om mee te doen met een productie van het HKK. In het dagelijks leven is Annelies freelance tekstschrijver en runt ze samen met Jaco een gezin met drie kinderen.

Annelies Roon

De componisten {chronologisch}

Abélard (1079-1142) — *O quanta qualia*.

Abélard was niet alleen filosoof en theoloog, maar ook musicus. Hij schreef een groot aantal liturgische hymnen — door hem zelf getoontzet — voor het klooster van zijn vrouw Héloïse. De hymne 'O quanta qualia' bezingt in zeven strofen het hemelse Jeruzalem en de eeuwige sabbatsrust.

Hildegard von Bingen (1098-1179) — *Favus distillans*.

Hildegard, abdis van het klooster Rupertsberg in Bingen (Midden-Duitsland), is een van de opmerkelijkste vrouwen uit de twaalfde eeuw. Ze stelde haar visioenen te boek, schreef over medische onderwerpen, en componeerde tientallen muzikale werken, zoals 'Favus distillans', een responsorium voor het feest van de Heilige Ursula en haar 11.000 maagden. De tekst is deels gebaseerd op Hooglied 4,11.

John Pyamour (?- c. 1430) — *Quam pulchra es*.

John was 'Master of the choirboys' van de koninklijke kapel onder de

Engelse vorst Henry V. Bijna niets is over hem bekend. 'Quam pulchra es' (Hooglied 7, 6-7) is de enige compositie die van hem is overgeleverd.

Francisco Guerrero (1528-1599) — *Ego flos campi*.

Het muzikale leven van Guerrero speelde zich grotendeels af rond de kathedralen van Sevilla, zijn geboorte- en sterfplaats, Jaén, en Málaga. Van de meer dan honderd motetten die hij componeerde zijn er verschillende op teksten uit het Hooglied. Het dubbelkorige 'Ego flos campi' is ontleend aan Hooglied 2,1-5.

Tomás Luis de Victoria (c. 1548-1611) — *Nigra sum sed formosa*.

De Spaanse componist en organist De Victoria werd als musicus gevormd in Rome en onderging daar al jong de invloed van Palestrina. Teruggekeerd in zijn geboorteland kwam hij in dienst van de koninklijke familie. Zijn zesstemmige motet 'Nigra sum sed formosa' bestaat uit een kleine collage van teksten uit het Hooglied (1, 4a; 2, 10b.11-12a) en werd in zijn tijd toegepast op de maagd Maria.

Giacomo Carissimi (1605-1674) — *Plorate filii Israel*.

De Italiaanse componist Carissimi was zijn leven lang kapelmeester van de Romeinse kerk San Apollinare, vlakbij de Piazza Navona. Hij schreef diverse oratoria over oudtestamentische figuren. Zijn bekendste werk betreft Jefta, de Bijbelse bendeleider en latere rechter die zijn enige dochter aan de dood prijs gaf om zijn belofte aan God na te komen (vgl. Rechters, 11, 30-40). 'Plorate filii Israel' is het slotkoor van dit oratorium.

William Walton (1902-1983) — *Set me as a seal upon thine heart*.

De Brit Sir Walton werd aanvankelijk bekend als een modernistische componist. Later ontwikkelde hij zich meer in neoromantische richting met bitterzoete harmonieën. Veel van zijn koorwerken ontstonden in opdracht of op verzoek. Zo ook 'Set me as a seal' (Hooglied 8, 6-7) uit 1938, dat hij schreef voor het huwelijk van Ivor Guest en Lady Mabel Fox-Strangways.

Daan Manneke (1939 -) — *Car ta voix est douce.*

Manneke studeerde aan het Brabants Conservatorium in Tilburg. Hij specialiseerde zich in orgel en compositie. Van 1972 tot 2008 was hij docent aan het Conservatorium van Amsterdam, met gepassioneerde interesse voor improvisatie. Van zijn vele koormuziekstukken is 'Car ta voix est douce' een van de meest recente: uit 2015. De drie motetten bevatten de Franse vertalingen uit Hooglied 2, 10-16; 3, 1-3 en 5, 10-13.16. In het derde motet is het koraal 'Wachet auf, ruft uns die Stimme' van Philipp Nicolai uit 1599 verwerkt.

Eric Whitacre (1970 -) — *Five Hebrew Love Songs.*

Whitacre, geboren in Nevada (Las Vegas) studeerde muziekcompositie in New York. Zijn eerste werken dateren van de jaren negentig van de vorige eeuw en zijn muziek geniet grote populariteit. De poëtische teksten van de 'Five Hebrew Love Songs' werden in 1996 geschreven door zijn toenmalige vriendin en huidige vrouw, de sopraan Hila Plitmann. Ze kunnen beschouwd worden als een soort 'troubadour songs', aanvankelijk voor viool, piano en sopraan, maar later omgewerkt voor vierstemmig koor.

Ola Gjeilo (1978-) — *Northern Lights.*

De Noorse componist Gjeilo deed pianostudie (klassiek en jazz) en compositiestudie in Londen en New York. De tekst uit Hooglied 6,3 'Pulchra est amica mea' wordt door hem in 'Northern Lights' verbonden met het uitzicht op een winters meer dat hem trof in Oslo.

Teksten

PROLOOG

O quanta qualia (*tekst en muziek: Abélard*)

O quanta qualia sunt illa sabbata
Quae semper celebrat superna curia.
Quae fessis requies, quae merces
fortibus,
Cum erit omnia deus in omnibus.

O, wat viert het hemels hof
een sabbatsfeesten!
Wat een rust voor de vermoeiden,
Wat een beloning voor de sterken,
Wanneer God alles in allen is.

Vera Ierusalem est illa civitas,
Cuius pax iugis est, summa iucunditas,
Ubi non praevenit rem desiderium,
Nec desiderio minus est praemium.

Het ware Jeruzalem is die stad,
Waar vrede en vreugde het hoogste zijn,
Waar verlangen samenvalt
met het verlangde,
Waar het begeerde niet minder is
dan het begeren.

Favus distillans (*tekst en muziek: Hildegard von Bingen*)

Favus distillans Ursula virgo fuit,
Que agnum dei amplecti desideravit:
Mel et lac sub lingua eius,
Quia pomiferum hortum et flores florum
In turba virginum ad se collegit.

Een druppende honingraat
was de maagd Ursula,
Toen zij het Lam Gods
begeerde te omarmen,
Honing en melk onder haar tong,
Want zij omringde zich
met een vruchtbare tuin
en de mooiste bloemen
in maagden zonder tal.

Unde in nobilissima aurora
gaude filia Sion.
Quia pomiferum hortum et flores florum
In turba virginum ad se collegit.

Daarom: verheug je, dochter van Sion,
In het allerschoonste morgenrood,
Want zij omringde zich
met een vruchtbare tuin...

SCÈNE 1: HOE HET ALLEMAAL BEGON...

‘Waar kan ik je vinden
mijn lief, mijn beminde?’

Northern Lights (tekst: Hooglied 6,3; muziek: Ola Gjeilo)

Pulchra es amica mea,
Suavis et decora sicut Jerusalem,
Terribilis ut castrorum acies ordinata.
Averte oculos tuos a me,
Quia ipsi me avolare fecerunt.

Mooi ben je, mijn liefste,
Aangenaam en prachtig als Jeruzalem,
Schrikwekkend als een
slagvaardig leger.
Wend je ogen van mij af,
Want zij maken dat ik op de vlucht sla.

SCÈNE 2: IN VUUR EN VLAM

‘Je zoenen zijn zoeter dan
zoeter dan honing en ik vind je
mooier en liever, liever
en aardiger nog dan de koning.’

Uit Five Hebrew Love Songs: I, II, III en V)

(tekst: Hila Plitmann; muziek: Eric Whitacre)

Temuná

Temuná belibí charutá;
Nodédet beyn ór uveyn ófel
Min dmamá shekazó et guféch kach otá,
Usaréch al paná'ích kach nófel.

Een beeld is in mijn hart gegrift;
Bewegend tussen licht en donker.
Een soort van stilte omgeeft je lichaam
En je haar valt net zo voor je gezicht.

Kalá kallá

Kalá kallá
Kulá sheli.
U'vekalút
Tishak hí lí!

Bruid, Licht,
Helemaal van mij.
Lichtjes
Zal ze me kussen.

Laróv

'Laróv,'amár gag la'shama'im,
'Hamerchák shebeynéynu hu ad;
Ach lifnéy zman alu lechán shna'im,
Uveynéynu nishár sentiméter echád.'

'Meestal,' zei het dak tot de hemelen,
'is de afstand tussen ons heel groot;
Maar pas nog kwamen er twee
hier naar toe,
En tussen ons was nog maar
één centimeter.'

Rakút

Hu hayá malé rakút
Hi haytá kasha.
Vechól káma shenistá lehishaér kach,
Pashút, uvlí sibá tová,
Lakach otá el toch atzmó,
Veheniách
Bamakóm hachí, hachí, hachí.

Hij was vol zachtheid.
Zij was hard.
En zolang zij probeerde zo te blijven,
Eenvoudig, zonder goede reden,
Nam hij haar in zichzelf
En zette haar neer
Op een plaats, zachter dan zacht.

SCÈNE 3: ZWANGER EN GETROUWD

'Ik ging naar het dal
naar de notentuín,
ik wou zien wat er groeide
of de knoppen al botten
of de blaadjes al wilden.'

Car ta voix est douce

(tekst: *Cantique des Cantiques 2,10-16; 3,1-3; 5, 10-13.16; muziek: Daan Manneke*)

1.

Lève-toi, mon amie, ma belle et viens!
Car voici, l'hiver est passé;
La pluie a cessé, elle s'en est allée.
Les fleurs paraissent sur la terre,
Le temps de chanter est arrivé,
Et la voix de la tourterelle
se fait entendre dans nos campagnes.

Sta op, mijn lief, mijn schone, en kom!
Want, zie, de winter is vergangen;
De regenbuien zijn voorbij en
weggetrokken.
De bloemen laten zich zien op het land,
De tijd van zingen is aangebroken.
De stem van de tortelduif
Is weer te horen in onze velden.

Le figuier embaume ses fruits,
Et les vignes en fleur exhalent leur
parfum.

Lève-toi, mon amie, ma belle et viens!
Ma colombe, qui se tiens dans les fentes
du rocher,
Qui te caches dans les parois escarpées,
Fais-moi voir ta figure,
Fais-moi entendre ta voix;
Car ta voix est douce, et ta figure est
agréable.

2.

J'ai cherché celui que mon coeur aime;
Je l'ai cherché et je ne l'ai point trouvé.
Je me lèverai , et je ferai le tour de la
ville,
Dans les rues et sur les places;
Je chercherai celui que mon coeur aime.
Je l'ai cherché et je ne l'ai point trouvé.
Les gardes qui font la ronde dans la ville
m'ont rencontrée;
Avez-vous vu celui que mon coeur
aime?

3.

Mon bien-aimé est blanc et vermeil;
Il se distingue entre dix mille.
Sa tête est de l'or pur;
Ses boucles sont flottantes
Noires comme le corbeau.
Ses yeux sont comme des colombes au
bord des ruisseaux,
Se baignant dans le lait,
Reposant au sein de l'abondance.
Ses joues sont comme un parterre
d'aromates,
Une couche de plantes odorantes;
Son palais n'est que douceur,
Et toute sa personne est pleine de
charme.

De vijgenboom laat zijn vruchten
geuren,
De bloeiende wijnstokken verspreiden
hun aangename lucht.

Sta op, mijn lief, mijn schone, en kom!
Mijn duifje, hoog in de kloven der
rotsen,
Verborgten in steile wanden,
Laat me je gezicht zien.
Laat me je stem horen,
Want je stem is lieflijk,
En je gezicht is prachtig.

Ik zocht hem die mijn hart bemint,
Ik zocht hem en ik vond hem niet.
Laat ik opstaan en rondgaan in de stad,
Door straten en over pleinen;
Zoeken zal ik hem die mijn hart bemint.
Ik zocht hem en ik vond hem niet.
De wachters op hun stadsronde troffen
mij.
Hebben jullie hem gezien die mijn hart
bemint?

Mijn liefste is blinkend en blozend;
Hij is er één uit tienduizenden.
Zijn hoofd is van zuiver goud;
Zijn haarlokken golven ravenzwart,
Zijn ogen zijn duiven aan de rand van
waterstromen,
Badend in melk, rustend te midden van
overvloed.
Zijn wangen zijn als een kruidentuin,
Een bed van geurige planten.
Zijn verhemelte is louter zoetheid,
Alles aan hem is begeerlijk.

Tel est mon bien-aimé, tel est mon ami,
Filles de Jérusalem!

‘Wachet auf’ ruft uns die Stimme
Der Wächter sehr hoch auf der Zinne.
Wach auf, du Stadt Jerusalem!
Mitternacht heisst diese Stunde,
Sie rufen uns mit hellem Munde:
Wo seid ihr klugen Jungfrauen?
Wohl auf!, der Bräut’gam kommt,
Steht auf! die Lampen nehmt.
Halleluja!
Macht euch bereit
Zu der Hochzeit
Ihr müsset ihm entgegen gehn.
(Philipp Nicolai)

Zo is mijn liefste, zo is mijn vriend,
Dochters van Jeruzalem!

‘Word wakker’, roepen de wachters
zeer hoog op hun torens tot ons.
Wakker worden, Jeruzalem!
Middernacht is aangebroken.
Ze roepen tot ons met luide stem:
Waar zijn jullie, wijze maagden?
Opstaan! De bruidegom komt.
Sta op! Neem jullie lampen.
Halleluja!
Maak je klaar
Voor het bruiloftsfeest.
Ga hem ijlings tegemoet.

SCÈNE 4: KLOOSTER EN CASTRATIE

‘Een tuin met een hek er om
een bron met een slot er op
een tuin met het hek op slot
myrrhe, balsem, wierookboom
mijn zuster, mijn bruid.’

Nigra sum sed formosa

(tekst: Hooglied 1,4a; 2, 10b.11-12; muziek: Tomás Luis de Victoria)

Nigra sum sed formosa filia Jerusalem.
Ideo dilexit me rex
Et introduxit me in cubiculum suum
Et dixit mihi: surge amica mea et veni.
Iam hiems transiit, imber abiit et
recessit,
Flores apparuerunt in terra nostra,
Tempus putationis advenit.

Zwart ben ik,
maar een prachtige dochter van
Jeruzalem.
Daarom had de koning mij lief
En bracht hij mij naar zijn slaapvertrek.
Hij zei tot mij:
‘sta op, mijn beminde, en kom.
De winter is al voorbij,
De regen is over en weggetrokken,
Bloemen laten zich zien op ons land,
De tijd van snoeien komt er aan.

SCÈNE 5: SCHEIDING EN HERINNERING

‘Ik zocht hem overal
maar vond hem nergens meer
ik riep de hele tijd
maar kreeg geen antwoord meer.’

Plorate filii Israel (tekst en muziek: Giacomo Carissimi)

Plorate filii Israel,	Weent, kinderen van Israël,
Plorate omnes virgines	Weent, alle maagden,
Et filiam Jephthe unigenitam	En beklagt in een treurzang
In carmine doloris lamentamini.	de enige dochter van Jefta.

Quam pulchra es (tekst: Hooglied 7, 6-7; muziek John Pyamour)

Quam pulchra es, et quam decora,	Wat ben je mooi en bekoorlijk,
Carissima, in deliciis	Allerliefste, in het minnespel.
Statura tua assimilata est palmae	Je gestalte is als een palmboom,
Et ubera tua botris.	Je borsten lijken wel druiventrossen.

Ego flos campi (tekst: Hooglied 2,1-5; muziek: Francisco Guerrero)

Ego flos campi	Ik ben een bloem van het veld
et liliium convallium.	En een lelie der dalen.
Sicut liliium inter spinas,	Zoals een lelie tussen doornen,
Sic amica mea inter filias.	Zo is mijn lief tussen dochters.
Sicut malus inter ligna silvarum,	Als een appelboom tussen de bomen
Sic dilectus meus inter filios.	van het bos,
Sub umbra illius quam desideraveram	Zo is mijn geliefde tussen zonen.
sedi	Ik zit in zijn schaduw die ik begeerde,
Et fructus eius dulcis gutturi meo.	En zijn vrucht is zoet voor mijn
Introduxit me rex in cellam vinariam,	verhemelte.
Ordinavit in me caritatem.	De koning bracht mij in zijn wijnkelder,
Fulcite me floribus,	Zijn liefde richtte hij op mij.
Stipate me malis,	‘Ondersteun me met bloemen,
Quia amore langueo	Verkwik me met appelen,
	Want ik ben ziek van liefde.’

EPILOOG

O quanta qualia (*tekst en muziek: Abélard*)

O quanta qualia sunt illa sabbata
Quae semper celebrat superna curia.
Quae fessis requies, quae merces
fortibus,
Cum erit omnia deus in omnibus.

O, wat viert het hemels hof
een sabbatsfeesten!
Wat een rust voor de vermoeiden,
Wat een beloning voor de sterken,
Wanneer God alles in allen is.

Vera Ierusalem est illa civitas,
Cuius pax iugis est, summa iucunditas,
Ubi non praevenit rem desiderium,
Nec desiderio minus est praemium.

Het ware Jeruzalem is die stad,
Waar vrede en vreugde het hoogste zijn,
Waar verlangen samenvalt met het
verlangde,
Waar het begeerde niet minder is dan
het begeren.

Favus distillans (*tekst en muziek: Hildegard von Bingen*)

Unde in nobilissima aurora gaude filia
Sion.
Quia pomiferum hortum et flores florum
In turba virginum ad se collegit.

Daarom: verheug je, dochter van Sion,
In het allerschoonste morgenrood,
Want zij omringde zich met
een vruchtbare tuin en de mooiste
bloemen
in maagden zonder tal.

Set me as a seal (*tekst: Hooglied 8, 6-7; muziek: William Walton*)

Set me as a seal upon thine heart,
As a seal upon thine arm,
For love is strong as death.
Many waters cannot quench love,
Neither can the floods drown it

Zet mij als een zegel op je hart,
Als een zegel op je arm,
Want liefde is sterk als de dood.
Vele wateren kunnen de liefde niet
blussen,
Rivieren spoelen haar niet weg.

Colofon

IDEE EN SCENARIO:

Martine des Tombe en Piet Hoogeveen

TEKSTBRONNEN:

De voorgelezen teksten van Abélard en Héloïse zijn deels letterlijke citaten, deels parafrases, ontleend aan 'Abélard. De briefwisseling met Héloïse', vertaald uit het Latijn, toegelicht en van aantekeningen voorzien door Chris Tazelaar, Amsterdam 1998.

Daarnaast werd gebruik gemaakt van de historische roman van Helen Waddell over Abélard, in het Nederlands uitgegeven onder de titel 'Abelard en Heloise', vertaald door G.J. Helmer, Utrecht-Antwerpen 1960.

De motto's van de vijf scènes zijn ontleend aan Judith Herzberg, '27 Liefdesliedjes', Amsterdam 1971.

REDACTIE GELEZEN TEKSTEN:

Janine Huson

REDACTIE PROGRAMMABOEKJE:

Piet Hoogeveen, Elke van Riel

REDACTIE LIEDTEKSTEN:

Piet Hoogeveen

GRAFISCH ONTWERP EN WEBSITE:

Peter Holthuisen

MUZIKALE LEIDING:

Martine des Tombe

PRINTWERK:

Paswerk en Vorm op Maat

INSTRUMENTALE BEGELEIDING:

Gerrie Meijers, Matías Pedrana,
Joretta Witvliet

PUBLICITEIT:

Elke van Riel, Peter Holthuisen

VOORLEZERS:

Walter Crommelin, Annelies Roon

Dank

Dit concert werd mogelijk door de inzet van velen. We bedanken in het bijzonder:

- de Gemeente Haarlem, het Haarlemsche Muziekfonds en de J.C. Ruigrok Stichting;
- adverteerders Andriessen, Wijnhandel Bodde en Creative Lighting;
- de Vrienden van het Haarlems Klein Koor.

Vriend van het Haarlems Klein Koor

Het HKK is een vitale vereniging, die met 27 zangers maar een beperkte financiële polsstok heeft.

U steunt ons al door naar onze concerten te komen. U kunt ons nog meer steunen door vriend van het HKK te worden.

Een bijdrage van € 25,- levert u al een vrijkaart op. Het dubbele levert twee vrijkaarten op. U kunt u als vriend aanmelden via onze website:

www.haarlemskleinkoor.nl/vriend.

Het geeft ons de armslag om in kwaliteit en muzikaliteit te blijven groeien.

Volgende concert

zondag 12 februari 2017, 10.30 uur: muziekdienst in de Remonstrantse Kerk met het motet 'Jesu, meine Freude' van Bach en 'An den Wassern zu Babel saßen wir und weinten' van Pärt.

Wilt u op de hoogte blijven van onze activiteiten, meld u dan aan voor onze nieuwsbrief. U kunt dit doen door uw naam en e-mailadres in te vullen op **www.haarlemskleinkoor.nl/nieuwsbrief**.

Rue Noire | Vin de Pays

Onze huiswijn van goede komaf.

Zowel de rode als de witte wijn laten zich makkelijk combineren bij de maaltijd. De witte Rue Noire kan ook heel goed als aperitief.

Wijnhandel Bodde

Zwarteweg 30 Bennebroek

Tel. 023 - 584 6227

www.wijnhandelbodde.nl

€ 6,75

Per fles

Creative Lighting

A Visual Experience

www.creativelighting.nl

tel. 06-46516731

 www.haarlemskleinkoor.nl

 info@haarlemskleinkoor.nl

 facebook.com/haarlemskleinkoor

 [@haarlemskoor](https://twitter.com/haarlemskoor)

Grafisch ontwerp/illustratie:
Peter Holthuisen

Haarlem

HET HAARLEMSCHE
MUZIEKFONDS

J.C. Ruigrok Stichting